

Nr 12.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättandet av en veterinärklinik i Hälsingborg jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 12 februari 1954 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 78, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att besluta, att verksamheten vid djurklinikerna vid förutvarande Skånska kavalleriregementet i Hälsingborg skall från och med den 1 juli 1954 omorganiseras i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som angivits i propositionen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 411 av herr *Larsson, Sigfrid, m. fl.* och II: 527 av herr *Levin m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, dock med den ändringen att föreslaget statsbidrag skall avse fem år samt att kliniken skall benämnas djursjukhuset i Hälsingborg.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, får utskottet hänvisa till dessa.

I skrivelse den 13 mars 1951 till chefen för armén hemställde Svenska blå stjärnan och Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund, att för civil djursjukvård måtte upplåtas vissa av de truppförbandssjukstallar, som blev lediga på grund av förbandens motorisering. Med framställningen avsågs bl. a. sjukstallet vid förutvarande Skånska kavalleriregementet i Hälsingborg.

Veterinärstyrelsen tillstyrkte i yttrande den 20 april 1951 framställningen.

Hos chefen för jordbruksdepartementet hemställde därefter veterinärstyrelsen om utredning rörande övertagandet för civilt bruk av sjukstallet i Hälsingborg. I särskilda skrivelser anhöll vidare Malmöhus läns hushållnings-sällskaps förvaltningsutskott, Skånska veterinärföreningen, Malmö och Lunds djurskyddsföreningar, Blekinge läns djurskyddsförbund, Svenska kennelklubbens södra avdelning och Svenska sällskapshundsklubbens hälsingborgs-avdelning om åtgärder i enahanda syfte.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade departementschefen den 20 december 1952 landssekreteraren i Malmöhus län S. Ch. G. Wetterlundh för att utreda frågan om övertagande för civilt bruk av djursjukvårdskliniken vid förutvarande Skånska kavalleriregementet i Hälsingborg. Utredningsmannen har den 15 oktober 1953 avgivit betänkande med förslag till inrättande av ett civilt djursjukhus i Hälsingborg (stencilerat).

Över betänkandet har, efter remiss, yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, veterinärstyrelsen, veterinärhögskolan, chefen för armén och Sveriges lantbruksförbund.

Utskottet torde i det följande få lämna en kortfattad redogörelse för *utredningsmannens förslag* och *yttrandena däröver*. Beträffande en utförligare redogörelse härför torde utskottet få hänvisa till s. 3—22 i propositionen.

Utredningsmannens förslag.

Den nuvarande djurkliniken i Hälsingborg. Kliniken, som är belägen i norra delen av det till förutvarande Skånska kavalleriregementet hörande kasernområdet, omfattar en huvudbyggnad för klinikverksamheten, en stallbyggnad, en smedja, en obduktionslokal samt ett vagnslider och skjul. Byggnaderna uppfördes samtidigt med regementskasernerna och togs i bruk år 1912. Med undantag för åren 1942—1947, då kasernerna disponerades av Skånska pansarregementet, har byggnaderna använts för djursjukvård.

Vid kliniken har huvudsakligen vårdats kronan tillhöriga hästar. Under senare år har emellertid i en ständigt stigande utsträckning förekommit undersökning och behandling av civilägda djur. Specialfall har i stor omfattning remitterats till kliniken från praktiserande veterinärer i Skåne, södra Halland, södra Småland och Blekinge.

Behovet av klinisk djursjukvård i de sydliga länen m. m. Utredningsmannen erinrar om att verksamhetsområdet för djurkliniken i Hälsingborg tillhör landets djurrikaste. Sålunda kan nämnas att enligt senast tillgänglig statistik (Statistisk årsbok, 1952 s. 84) uppgick antalet hästar enbart i Skåne och Halland till 83 255, utgörande cirka 20 procent av landets hästbestånd. Motsvarande siffra för nötkreaturen utgjorde 479 173 eller ungefär 18,2 procent av sammanlagda antalet nötkreatur i riket. Det är självklart, att inom ett så stort djurbestånd det årligen måste förekomma en mängd sjukdomsfall, som kräver vård av så kvalificerad natur, att behandling icke med hopp om framgång kan lämnas hos djurägaren. Vidare måste förekomma fall, vilka visserligen kan behandlas på stället, men där sjukdomstiden blir onödigt lång genom att hemmavården är bristfällig. En förlängning av sjukdomstiden vållar djurägaren förluster även i så måtto, att djuren ej kan utnyttjas. Härtill kommer kostnaderna för djurens vård.

Förutom dessa allmänna synpunkter frambåller utredningsmannen den betydelse, som möjligheterna till effektiv djursjukvård har för olika speciella intressegrupper.

Av den lämnade redogörelsen finner utredningsmannen framgå, att det föreligger ett stort behov av kvalificerad djursjukvård samt att detta behov lämpligen bör tillgodoses genom modernt utrustade och med tillräckliga personella resurser försedda djurkliniker. För landets sydliga delar har behovet av effektiv djursjukvård under de senaste åren i viss omfattning kun-

nat tillgodoses genom kliniken i Hälsingborg. Enligt utredningsdirektiven har utredningsmannen haft att i första hand undersöka i vad mån den berörda civila djursjukvårdens behov kan nöjaktigt tillgodoses på annat sätt. Vad först angår frågan huruvida den verksamhet, som utövas vid hälsingborgskliniken, helt eller delvis skulle kunna övertagas av distriktsveterinärerna inom upptagningsområdet torde det enligt utredningsmannen vara ostridigt, att en dylik lösning icke är möjlig. Verksamheten vid hälsingborgskliniken fyller på grund av sin speciella karaktär icke samma funktioner som den statliga distriktsveterinärvården. Kliniken torde istället få betraktas som ett värdefullt komplement till denna veterinärvård. Sålunda har i Hälsingborg huvudsakligen behandlats djur, som remitterats dit av distriktsveterinärer. Möjligheterna att hänvisa hälsingborgsklientelet till andra, redan bestående djurkliniker torde vara små. Inom det berörda området finns visserligen ett antal mindre, i civil regi bedrivna kliniker, där huvudsakligen behandling av hundar och andra mindre djur förekommer. Vid dessa kliniker, som i allmänhet drives av veterinärer som bisyssla, saknas emellertid den tekniska utrustning, som är en förutsättning för utförande av mera komplicerade behandlingar. Även för dessa kliniker utgör därför hälsingborgskliniken ett naturligt komplement.

Under utredningens gång har utredningsmannen kunnat konstatera, att kliniken i Hälsingborg under sin hittillsvarande verksamhet varit av stor betydelse för djursjukvården inom i främsta rummet skånelänen men även inom stora delar av angränsande län. Dess betydelse har icke endast bestått i möjligheterna för den djurägande allmänheten att erhålla skicklig och effektiv vård av där intagna djur. Även för veterinärerna har kliniken varit en livgivare på olika sätt. De har där kunnat erhålla råd och anvisningar för sitt dagliga arbete samt har vid demonstrationer och föredrag fått kännedom om moderna undersöknings- och behandlingsmetoder av allmänt intresse. Den ambulatoriska verksamheten utgör en viktig del av arbetet vid kliniken och är av särskilt värde för djurägare å mera avlägset belägna orter inom upptagningsområdet. Vid kliniken har på grundval av det där behandlade patientmaterialet bedrivits forskning, vars resultat publicerats i veterinära facktidskrifter. På forskningens område har även samarbete förekommit med veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara. Uppfattningen om hälsingborgsklinikens värde har bestyrkts i olika yttranden, som utredningsmannen infordrat från myndigheter och organisationer.

Vidare torde enligt utredningsmannen kliniken i Hälsingborg även i fortsättningen komma att få ett visst värde för den militära djursjukvården. Antalet hästar vid de militära förband, som finnes inom klinikens upptagningsområde, är visserligen icke stort. I de yttranden, som inhämtats från respektive förbandschefer, har emellertid framhållits önskvärdheten av att kronan tillhöriga hästar i förekommande fall skall kunna remitteras till kliniken i Hälsingborg för behandling och vård. Härutöver framhåller utredningsmannen de möjligheter, som även vid ett överförande av kliniken

i civil regi föreligger att bereda värnpliktiga veterinärer tillfälle att fullgöra viss praktisk tjänstgöring där. Sjukhuset torde därjämte få ett visst värde ur allmänna beredskapssynpunkter.

Vad som sålunda framkommit finner utredningsmannen ge vid handen, att det skulle innebära en kännbar tillbakagång för djursjukvården, därest kliniken i Hälsingborg skulle nedläggas.

Inrättandet av ett civilt djursjukhus. Enligt uttalande i direktiven skulle utredningsmannen för utrönandet av det lokala intresset och möjligheterna att erhålla bidrag till kostnaderna för kliniken samråda med landsting samt andra samfälligheter och sammanslutningar inom det område, där verksamheten kan anses bli av betydelse. I enlighet därmed har han tagit kontakt med Malmöhus läns landsting, Malmöhus läns hushållningssällskap, städerna Hälsingborg och Malmö, Föreningen skånska andelsslakterier, Skånska lantmännens centralförening u. p. a., seminföreningar, mejeriföreningar, föreningar för hästsport och hästavel, djurskyddsföreningar och kennelklubbar samt försäkringsbolag och försäkringsföreningar, samtliga med verksamhet inom Malmöhus län. Vidare har förekommit överläggningar med representanter för i stort sett motsvarande organisationer inom Kristianstads, Hallands, Kronobergs, Blekinge och Kalmar län.

Vid de samråd och överläggningar, som sålunda ägt rum, har utredningsmannen styrkts i sin uppfattning, att kliniken haft stor betydelse för sjukvården i Skåne och vissa delar av angränsande län. Intresset för bibehållandet av sjukhuset, som varit påtagligt, har i stor utsträckning tagit sig uttryck i åtaganden eller underhandsutfästelser om ekonomiska bidrag för den fortsatta verksamheten. Sålunda har Malmöhus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott förklarat sig ämna föreslå sällskapet att teckna en årlig garanti av 15 000 kronor för driftkostnaderna. Bland de större intressenterna kan vidare nämnas Skandinaviska kreatursförsäkringsbolaget, som inkommit med garantiförbindelse å 20 000 kronor, Hälsingborgs stad och Malmöhus läns landsting, som beslutat garantera 6 000 kronor respektive 5 000 kronor, allt för år under fem år framåt. Verksamt stöd har även utlovats av flertalet av övriga organisationer och sammanslutningar, med vilka samråd ägt rum. Sammanlagda beloppet av intill den 1 oktober 1953 redovisade åtaganden och utfästelser om garantier uppgår till 74 700 kronor för år under femårsperioden 1954—1958.

På grund av de gjorda åtagandena och under hänvisning till vad som framkommit angående behovet av klinisk djursjukvård i de sydliga länen föreslår utredningsmannen, att verksamheten vid kliniken skall fortsättas i civil regi. Kliniken föreslås därvid skola benämnas *djursjukhuset i Hälsingborg*.

Vad till en början angår *organisationen* av djursjukhuset har utredningsmannen enligt direktiven haft att utgå från att kliniken icke skall drivas i statlig regi samt att något lokalt organ skall fungera såsom huvudman för kliniken.

Såsom huvudman för verksamheten bör enligt utredningsmannens förmenande någon av de större intressenterna fungera. Malmöhus läns hushållningssällskap anses därvid i första hand böra komma i fråga. Man skulle därigenom få en huvudman, som fortlöpande kunde följa verksamheten vid sjukhuset och i förekommande fall omedelbart fatta erforderliga beslut och lämna direktiv för verksamheten och som därjämte förutom ekonomiska resurser hade till sitt förfogande en effektiv förvaltningsapparat.

I huvudmannens åligganden bör bl. a. ingå att handha den ekonomiska förvaltningen av sjukhusets angelägenheter, att tillsätta och entlediga sådana befattningshavare, som ej förordnas av Kungl. Maj:t, samt att fastställa arbetsordning för sjukhusets personal. Den närmaste ledningen av verksamheten vid sjukhuset bör utövas av en chefveterinär. Bestämmelser om huvudmannens och chefveterinärens åligganden samt övriga förhållanden föreslås skola intagas i en särskild stadga för sjukhuset. Stadgan bör i likhet med vad som är fallet i fråga om stadgan för veterinärrättningen i Skara (SFS 1949: 411) och reglementet för hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier (SFS 1953: 506) utfärdas av Kungl. Maj:t. Förslag till stadga har bifogats utredningen.

De byggnader, som avses skola disponeras för sjukhuset, ingår som en del av förutvarande Skånska kavalleriregementets kasernetablissemant.

Utredningsmannen anser, att en nyttjanderättsupplåtelse av lokalerna är mest ändamålsenlig. Motsvarande synpunkter torde i stort sett kunna anläggas beträffande inventarierna. Jämlikt 17 § veterinärmaterielinstruktionen den 7 oktober 1949 föreligger möjlighet för utlåning av armén tillhöriga instrument och annan materiel. Enligt vad som inhämtats har dylik utlåning jämväl förekommit i praxis, exempelvis till veterinärrättningen i Skara.

Med hänsyn till att det föreligger ett starkt statligt intresse av att verksamheten vid sjukhuset hålles uppe anser utredningsmannen, att hyressumman för byggnaderna bör bestämmas till ett förhållandevis lågt belopp, förslagsvis 500 kronor. Därvid förutsättes dock, att underhållet av byggnaderna skall åvila hyresgästen. Veterinärmaterielen bör utlånas på samma villkor, som gäller för utlåning av dylik materiel till veterinärrättningen i Skara.

Rörande behovet av förbättringar i fråga om byggnaderna och inventarierna anför utredningsmannen, att byggnaderna befinner sig i förhållandevis gott skick, varför någon mera omfattande upprustning icke är påkallad. En del förbättringar är dock nödvändiga, därest verksamheten skall kunna bedrivas på ändamålsenligt sätt. Kostnaden härför, tillhoppa 52 250 kronor, föreslås skola bestridas av statsmedel. Inventarieutrustningen är modern och tillräcklig för en verksamhet av den nuvarande omfattningen. För ersättningsanskaffning och inköp av instrument bör dock ett visst årligt belopp beräknas.

I fråga om lönekostnaderna vid det blivande djursjukhuset anför

utredningsmannen, att den nuvarande personalen utgöres av en regementsveterinär, två hovslagaröverfurirer, två kollektivanställda arbetare samt ett expeditions- och laboratoriebiträde. En personal av denna omfattning torde enligt utredningsmannen även i fortsättningen vara nödvändig för uppehållande av driften. Redan den dagliga skötseln av det förhållandevis stora antal djur, som vid normal beläggning är intagna å sjukhuset, renhållning av lokalerna samt andra dagliga sysslor är personalkrävande. Vid operationer erfordras minst fem personer för kastning av större djur och assistens vid ingrepp. Härtill kommer, att vid en specialklinik av förevarande slag patienter måste kunna mottagas kvällar, nätter samt sön- och helgdagar. Kirurgiska ingrepp kan påfordras alla tider på dygnet. Detta medför, att personal måste finnas tillgänglig för jourtjänst och annan tjänstgöring utöver den ordinarie arbetstiden.

Utredningsmannen framhåller, att i samband med ett överförande av sjukhuset i civil regi nya tjänster måste inrättas, i den mån befattningar bortfaller vid omorganisationen.

Tjänsten som veterinär och chef för sjukhuset kommer i fråga om karaktär och arbetsuppgifter att bli likvärdig med klinikchefsbefattningen vid veterinärrättningen i Skara. Då sistnämnda befattning numera är placerad i lönegrad Ce 34, bör chefveterinären vid sjukhuset i Hälsingborg erhålla motsvarande lön. Tillstånd att i begränsad omfattning utöva enskild praktik bör kunna meddelas av huvudmannen.

I stället för de båda hovslagaröverfurirtjänsterna med placering i lönegrad Ma 14 måste två befattningar som sjukvårdsförman inrättas. Dessa tjänster, vilkas innehavare bör ha hovslagarutbildning, torde med hänsyn till avlöningsförmånerna för personal med likartade arbetsuppgifter vid veterinärrättningen i Skara, veterinärhögskolan samt Flyinge hingstdepå och stuteri böra placeras i lönegrad 12.

Innehavarna av de tre nu nämnda befattningarna föreslås skola få pensionsberättigande anställning.

I övrigt erfordras enligt utredningsmannen två kollektivanställda arbetare samt ett expeditions- och laboratoriebiträde, vilket åtminstone tills vidare bör vara arvodesanställt.

Kostnaderna för den sålunda föreslagna personalen beräknas till 76 370 kronor.

D r i f t k o s t n a d e r n a har uppskattats till sammanlagt 39 500 kronor för år. Häri ingår utgifter för förbandsmateriel och läkemedel, instrument och röntgenfilm, foder, telefon och expenser, värme, lyse och vatten, hyra, underhåll av byggnader m. m.

S j u k h u s e t s i n k o m s t e r kommer i huvudsak att utgöras av vårdavgifterna för de behandlade djuren. Inkomsterna beräknas till 42 000 kronor om året. I samråd med den för utredningen tillkallade experten har utredningsmannen utarbetat förslag till taxebestämmelser, vilka i stort sett överensstämmer med de taxor, som tillämpas vid veterinärhögskolan.

Utredningsmannen upplyser, att det från jordbrukarhåll framförts förslag om viss rabatt å vårdkostnaden för avlägset boende djurägare. Rabatten skulle därvid beräknas i förhållande till transportsträckans längd. De tankegångar, som ligger bakom förslaget, finner utredningsmannen i och för sig vara värda beaktande. Emellertid har försäkringsbolag inom det område, som djursjukhuset skall betjäna, förklarat sig beredda att för försäkrade djur, som sändes till sjukhuset, erlægga viss del, i flertalet fall 50 procent, av transportkostnaden. Med hänsyn härtill och då de föreslagna taxorna vad bruksdjuren beträffar är lågt beräknade, har utredningsmannen icke funnit skäl föreligga att föreslå det ifrågasatta rabattsystemet. Där emot bör möjlighet finnas för djurägare att, därest ömmande omständigheter föreligger, erhålla nedsättning i vårdavgiften.

I enlighet med vad sålunda anförts har utredningsmannen uppgjort följande statförslag för djursjukhuset.

<i>Utgifter.</i>			<i>Inkomster.</i>
<i>Allmänna omkostnader.</i>			Ersättningar m. m. 42 000
Förbandsmateriel o. läkemedel	9 500		
Instrument o. röntgenfilm	4 000		
Fodermedel	17 000		
Telefon o. expenser....	1 500		
Värme, el. ljus o. vatten	3 000		
Hyror	500		
Underhåll av byggnader	2 500		
Övriga utgifter	1 500	39 500	
<i>Löner.</i>			
1 chefveterinär	25 464		
2 sjukvårdsförmän	18 576		
2 kollektivanställda arbetare	14 400		
1 skriv- o. laboratoriebiträde	7 200		
Pension, chefveterinär..	1 590		
Övriga pensionskostnader	1 340		
Semester-, övertids- o. sjukersättningar	7 800	76 370	Underskott..... 73 870
		<u>115 870</u>	<u>115 870</u>

Anm. Lönekostnaderna för chefveterinär och sjukvårdsförmän har upptagits till belopp motsvarande högsta löneklass i 34 resp. 12 lönegraderna i statens allmänna avlöningsreglemente.

Vad angår frågan om täckandet av det beräknade underskottet framhåller utredningsmannen, att enligt direktiven för utredningen kostnaderna för djursjukhuset skall — i den mån de icke täckes av inkomsterna — åtminstone i huvudsak bestridas av andra medel än stats-

medel. Med anledning av detta uttalande har utredningsmannen utgått från att uppkommande underskott å verksamheten skall täckas av staten och de icke statliga intressenterna gemensamt samt att därvid den huvudsakliga delen skall falla å de icke statliga bidragsgivarna.

I fråga om storleken av det statliga bidraget ävensom formen för dess lämnande har olika alternativ övervägts. Med hänsyn till att direktiven synes förutsätta en sträng begränsning av det statliga bidraget för verksamheten har utredningsmannen stannat för att föreslå statsbidrag med 20 000 kronor för år. Beloppet avses skola anvisas under reservationsanslaget till hästavelns befrämjande.

För det ekonomiska stöd, som förutsättes komma att lämnas av de icke statliga intressenterna, föreslår utredningsmannen ett system, enligt vilket envar bidragsgivare genom garantiförbindelse å visst belopp utfäster sig att svara för så stor del av föreliggande årligt, av statsbidrag icke täckt underskott, som motsvarar det tecknade garantibeloppets andel i summan av samtliga tecknade garantibelopp. Skulle det totala garantibeloppet icke täcka underskottet bör huvudmannen svara för bristen. Garantiförbindelserna bör gälla för en tid av fem år med förlängning på samma tid, därest uppsägning av förbindelsen icke sker senast ett år före utgången av giltighetstiden. Med hänsyn till att medel bör finnas tillgängliga för löpande utgifter från varje verksamhetsårs början och då huvudmannen icke skäligen bör åläggas att förskottera de totala driftskostnaderna, skall garantierna var för sig inbetala det tecknade garantibeloppet i förskott. Inbetalat belopp, som icke omedelbart disponeras för verksamheten, skall göras räntebärande för sjukhusets räkning. Det bör åligga huvudmannen att före den 1 april året efter respektive verksamhetsår tillstålla bidragsgivarna berättelse rörande verksamheten vid sjukhuset och i samband därmed företaga avräkning mellan inbetalat garantibelopp och på bidragsgivaren belöpande andel i kostnaderna.

Tidpunkten för klinikens överförande i civil regi har föreslagits till den 1 januari 1954. Utredningsmannen har därvid förutsatt, att såväl den nuvarande klinikchefen som de vid kliniken tjänstgörande hovslagaröverfurirerna kvarkommenderas i avbidan på att motsvarande civila befattningar blir tillsatta. Vidare bör preliminära avtal träffas angående uthyrning av byggnaderna och utlåning av veterinärmaterielen.

Yttrandena.

Utredningsmannens förslag om inrättandet av ett djursjukhus i Hälsingborg i civil regi tillstyrkes eller lämnas utan erinran av *samtliga remissinstanser*. Benämningen djursjukhus bör dock enligt *styrelsen för veterinärhögskolan* utbytas mot benämningen veterinärklinik.

Beträffande personalen anför *statskontoret*, att chefveterinären skall

äga utöva enskild praktik i begränsad omfattning. Särskilt operationsarvode bör däremot icke utgå till honom, eftersom sådan gottgörelse icke förekommer vare sig vid veterinärhögskolan eller vid veterinärinrättningen i Skara.

Statskontoret framhåller vidare, att chefveterinären och djursjukvårdarna icke bör redovisas å de av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda personalförteckningarna för hushållningssällskapen. I stället bör dessa tjänstemäns anställnings- och löneförhållanden regleras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som tillämpas för övrig till sällskapen knuten personal, som icke uppförts å nämnda förteckningar. Det bör sålunda ankomma på sjukhusets huvudman att i likhet med vad som gäller vid exempelvis de veterinärbakteriologiska laboratorierna vid sällskapen bestämma tjänstemännens lönevillkor och föranstalta om reglering av pensionsförhållandena enligt SPA-reglementet.

I fråga om byggnaderna har *fortifikationsförvaltningen* i princip intet att einra mot att dessa upplåtes på sätt utredningsmannen föreslagit.

Statskontoret anför, att det synes vara mest rationellt, att underhållet av byggnaderna, vilka ingår såsom en del i ett större kasernetablissemang, handhaves av den statliga myndighet — *fortifikationsförvaltningen* — som har att svara för det statliga fastighetsbeståndet på förevarande område. Hyra för byggnaderna bör vidare utgå enligt i allmänhet gällande normer. *Statskontoret* kan sålunda icke tillstyrka, att hyressumman begränsas till ett proformabelopp. Vid hyressättningen bör full hänsyn tagas till såväl de löpande underhållskostnaderna som förbättringar i samband med nyttjanderättsupplåtelsen. *Statskontoret* ifrågasätter för övrigt, om ej kostnaderna för förbättringar — av utredningsmannen beräknade till 52 250 kronor — delvis bör gäldas av försvarets fastighetsfond. *Riksräkenskapsverket* anser för sin del, att kostnaderna för de föreslagna förbättringarna i sedvanlig ordning bör bestridas ur den fastighetsfond, under vilken byggnaderna redovisas.

Chefen för armén anför, att regementsveterinärbeställningen vid förutvarande Skånska kavalleriregementet numera är redovisad vid Fo 11. Beställningen skall indragas vid den nuvarande innehavarens avgång eller förflyttning till annan beställning. Förflyttning kan dock äga rum först i samband med uppkommande vakans i annan regements- eller fältveterinärbeställning. Tills omplacering blir möjlig kan därför den nuvarande innehavaren ställas till förfogande för det föreslagna djursjukhuset. Dock måste han i viss utsträckning disponeras för militära uppgifter. Under sådan tid kan ersättare lämnas genom överfältveterinärens försorg. De båda hovslagaröverfurirer, som tjänstgjort i Hälsingborg, behöver däremot snarast användas vid annat förband.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört följande.

»Från skilda håll har framförts önskemål om inrättande av moderna djursjukvårdskliniker på olika platser i landet i syfte att skapa bättre möjligheter att effektivt behandla komplicerade sjukdomsfall bland husdjuren. Såsom skäl har främst anförts, att det ökade värdet av de större husdjuren stegrar behovet av tillgång till klinisk djursjukvård. För närvarande finnes i huvudsak förutom klinikerna vid veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara ett antal kliniker, tillhörande föreningen Svenska blå stjärnan och fördelade över hela landet. Dessa står med undantag för kliniken i Göteborg under ledning av vederbörande distriktsveterinär.

Såsom veterinärstyrelsen i annat sammanhang framhållit, bör frågan om utbyggnad av de redan verksamma klinikerna eller om inrättandet av nya sådana icke upptagas till prövning, förrän det genom lokal opinion styrkts, att behov därav verkligen finnes. Den föreliggande utredningen ger klart vid handen, att denna förutsättning är uppfylld såvitt angår kliniken vid förutvarande Skånska kavalleriregementet i Hälsingborg. I likhet med remissinstanserna biträder jag därför utredningsmannens förslag, att åtgärder vidtages för att verksamheten vid denna klinik skall kunna fortsättas.

I direktiven för utredningen har förutsatts, att kliniken — därest verksamheten skall fortgå — icke skall framdeles drivas i statlig regi samt att något lokalt organ, exempelvis länets hushållningssällskap, skall fungera som huvudman för densamma. Likaså har förutsatts, att kostnaderna för verksamheten skall i den mån de icke kan täckas av inkomsterna åtminstone i huvudsak bestridas av andra medel än statsmedel.

Vad först angår h u v u d m a n n a s k a p e t har utredningsmannen i enlighet med vad sålunda uttalats i direktiven överlagt med Malmöhus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Överläggningarna har slutligen lett till att hushållningssällskapet genom beslut den 15 december 1953 åtagit sig att bli huvudman för kliniken på de villkor, som angivits i utredningen. Därmed har denna fråga erhållit en tillfredsställande lösning.

Beträffande de ekonomiska förutsättningarna för den fortsatta driften innebär utredningsmannens förslag, bland annat, att de försvarsväsendet tillhöriga byggnader, som hittills disponerats för verksamheten, skall mot en årlig hyra av 500 kronor uthyras till huvudmannen samt den till kliniken hörande veterinärmaterielen på vissa villkor utlånas till denne. Nödvändiga förbättringar av byggnaderna till en beräknad kostnad av 52 250 kronor föreslås skola bestridas genom ett särskilt anslag av statsmedel. I övrigt beräknas statens direkta bidrag skola inskränka sig till ett årligt anslag av 20 000 kronor, medan återstoden av driftkostnaderna — i den mån de icke täckes av inkomsterna å verksamheten — skall bestridas av vissa samfälligheter och organisationer m. fl., vilka ställt sig som garantier för det beräknade underskottet.

Ifrågavarande byggnader — bestående av huvudbyggnad för själva klinikverksamheten, stallbyggnad, smedja, obduktionslokal samt vagnslider och skjul — ingår i det förutvarande kavalleriregementets kasernetablissemment. Frågan om den framtida användningen av kasernetablissemmentet i dess helhet är ännu icke löst. Med hänsyn bland annat härtill synes det, såsom statskontoret och riksräkenskapsverket anmärkt, vara mest rationellt att låta underhållet av byggnaderna i fråga även i fortsättningen has om hand av fortifikationsförvaltningen, som har att svara för det statliga fastighetsbeståndet på försvarsväsendets område. Vid sådant förhållande bör enligt min mening kostnaderna för de föreslagna förbättringarna av byggnaderna i sedvanlig ordning bestridas ur försvarets fastighetsfond, under vilken byggnaderna redovisas. Något särskilt anslag för ändamålet är med en dylik lösning icke erforderligt.

Med hänsyn till att det måste anses vara ett betydande statligt intresse att verksamheten vid kliniken icke nedlägges, har utredningsmannen föreslagit, att hyran för byggnaderna skall bestämmas till ett närmast formellt belopp av 500 kronor för år, varvid underhållet av desamma dock förutsättes skola belasta klinikens stat. Även enligt min uppfattning motiverar omständigheterna — bland annat klinikens av arméchefen antydda värde för veterinärtjänsten vid armén — att hyra utgår med ett i förhållande till den allmänna hyresmarknaden reducerat belopp. Därest kostnaderna för såväl de nödiga förbättringsarbetena som underhållet av byggnaderna kommer att bestridas av försvarets fastighetsfond, torde emellertid även med nu angivna utgångspunkt utrymme finnas för en viss höjning av hyressumman. Enligt min mening bör nämligen den föreslagna hyran kunna höjas med åtminstone det belopp av 2 500 kronor, som i utgiftsstaten upptagits till underhåll av byggnaderna. Jag föreslår sålunda, att hyresbeloppet skall bestämmas till 3 000 kronor för år.

Vad veterinärmaterielen beträffar torde denna på sätt utredningsmannen föreslagit böra tills vidare utlånas till huvudmannen på samma villkor som de, på vilka dylik utlåning ägt rum till veterinärrättningen i Skara. Huvudmannen skall alltså vara skyldig att ersätta förbrukad, skadad och icke reparabel eller förlorad materiel med belopp enligt gällande prislista för veterinärmateriel eller med nyanskaffningskostnaden. För slitning av materielen skall gottgörelse utgå med belopp, som vid materielens återlämnande bestämmas av arméförvaltningens intendenturavdelning med ledning av i veterinärmaterielinstruktionen upptagna värdeklasser.

Den nuvarande personalen vid kliniken utgöres av en regementsveterinär i lönegrad 29, två hovslagaröverfurirer i lönegrad Ma 14, ett extra biträde för skriv- och kontorsgöromål samt två kollektivanställda arbetare. Såsom utredningsmannen framhållit torde en personal av denna storlek bli erforderlig även i fortsättningen. Förslaget innefattar, att tre pensionsberättigande tjänster skall inrättas, nämligen en tjänst som veterinär och chef för kliniken med placering i lönegrad 34, d. v. s. i samma lönegrad som befattningen som klinikchef vid veterinärrättningen i Skara, samt två tjänster

som sjukvårdsförman i lönegrad 12. Biträdet föreslås skola tills vidare anställas mot arvode. Beträffande chefveterinären innebär förslaget vidare, att denne må kunna erhålla tillstånd att i begränsad omfattning utöva enskild praktik ävensom att uppbära särskilt operationsarvode.

Med hänsyn framför allt till att driften av kliniken under de närmaste åren i viss mån kommer att få karaktär av försöksverksamhet, delar jag statskontorets åsikt, att de tre tjänster, som bör inrättas, icke nu skall redovisas å de av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda personalförteckningarna för hushållningssällskapen. Anställnings- och löneförhållandena för innehavarna av dessa tjänster bör i stället regleras på samma sätt som de andra tjänster vid hushållningssällskapen, vilka icke uppförts å dessa förteckningar. Sedan närmare erfarenhet vunnits rörande klinikens verksamhet, torde emellertid frågan böra upptagas till förnyad prövning.

I detta sammanhang vill jag beträffande de föreslagna särskilda operationsarvodena framhålla, att sådana icke utgår till vederbörande kirurg vid vare sig veterinärhögskolan eller veterinärinrättningen i Skara. Visserligen har dylika arvoden hittills betingats vid kliniken, företrädesvis vid operationer å sporthästar och hundar, men de har bland annat använts till att bestrida kostnaden för övertidsersättningar m. m. åt den biträdande personalen. Dessa kostnader skall i fortsättningen täckas av andra medel. Vid sådant förhållande synes något skäl knappast finnas för att bibehålla dessa gottgörelser till chefveterinären. I stället bör, i enlighet med vad som gäller vid veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara, de föreslagna avgifterna och arvoden vid operationer sammanslås till en med hänsyn till tidsutdräkten samt det kirurgiska ingreppets art och svårighetsgrad m. m. beräknad ersättning, som skall tillfalla kliniken.

Med undantag för vad jag anfört angående operationsarvodena har jag intet att erinra mot de föreslagna *t a x e b e s t ä m m e l s e r n a*. Härvid har jag bland annat tagit hänsyn till den av utredningsmannen lämnade upplysningen, att försäkringsbolag inom det område, som kliniken skall betjäna, förklarat sig beredda att för försäkrade djur bestrida viss del av transportkostnaden.

Vad slutligen beträffar den årliga kostnaden för verksamheten har utredningsmannen föreslagit, att den del av utgifterna, som icke täckes av inkomsterna, skall bestridas till 20 000 kronor genom ett särskilt statligt anslag och till återstoden — beräknad till 50 000 å 55 000 kronor — genom tillskott av förut omförmälda garantier. Mot förslaget i denna del har jag icke något att erinra. Dock torde statsmakternas åtagande härutinnan böra begränsas till att avse endast tre år, räknat från den 1 juli 1954.

Emellertid har chefen för armén upplyst, att regementsveterinärbeställningen vid det förutvarande Skånska kavalleriregementet skall indragas vid den nuvarande innehavarens avgång eller förflyttning till annan beställning, samt har förklarat sig beredd att i avvidan härpå ställa den nuvarande innehavaren av regementsveterinärbeställningen till klinikens förfogande tills vidare. Någon avgång torde icke vara ifrågasatt och förflyttning, som kan

äga rum först vid uppkommande vakans i annan regements- eller fältveterinärbeställning, torde såvitt nu kan bedömas icke bli aktuell under de närmaste åren. Så länge chefveterinär på detta sätt ställes till förfogande, bör uppenbarligen — såsom utredningsmannen framhållit — något särskilt bidrag av statsmedel icke komma ifråga. Vid sådant förhållande torde något anslag icke böra beräknas för nästa budgetår.

Den hittillsvarande personalen i övrigt vid kliniken har ställts till förfogande intill utgången av innevarande budgetår. Lämplig t i d p u n k t för kliniken övertagande synes därför vara den 1 juli 1954.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera utfärda stadga för kliniken i fråga. Denna synes böra benämnas veterinärkliniken i Hälsingborg.»

Utskottet.

Av utredningen i ärendet framgår, att djurkliniken vid förutvarande Skånska kavalleriregementet i Hälsingborg fyller ett stort behov inom sitt verksamhetsområde, som hör till de djurrikaste i landet. Utskottet tillstyrker därför förslaget, att kliniken från och med den 1 juli 1954 skall drivas i civil regi med Malmöhus läns hushållningssällskap som huvudman.

I fråga om de ekonomiska förutsättningarna för den fortsatta driften förordas i propositionen, bland annat, att de byggnader, som för närvarande disponeras för ändamålet, skall uthyras till huvudmannen, varjämte erforderlig veterinärmateriel skall utlånas till denne. Häremot har utskottet icke något att erinra.

Till kostnaderna för driften — i den mån de icke täckes av inkomsterna — föreslås skola utfästas ett bidrag av allmänna medel under tre år med ett belopp av 20 000 kronor om året. I motionerna I: 411 och II: 527 yrkas däremot, att statsbidraget i anslutning till utredningsmannens förslag skall utgå under en tid av fem år. Såsom skäl härför anföres i motionerna, att de icke statliga intressenterna baserat sina åtaganden på sistnämnda tidsperiod. Med anledning härav vill utskottet fästa uppmärksamheten på att departementschefens ställningstagande för treårsperioden bestämts av de nuvarande personalförhållandena vid kliniken. Såsom framgår av det föregående skall personalen bestå av en chefveterinär och två sjukvårdsförmän. Av dessa ställes chefveterinären tills vidare till förfogande på så sätt, att regementsveterinären vid det förutvarande Skånska kavalleriregementet uppehåller tjänsten. Vid avgång eller förflyttning av ifrågavarande veterinär, vilket icke beräknas ske förrän om tre år, torde frågan om den fortsatta driften av kliniken och dess personal böra upptagas till förnyad prövning. Vid nu angivna förhållanden finner utskottet sig icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Utskottet förutsätter dock därvid, att spørsmålet om den fortsatta driften på nytt tages upp till prövning i god tid före ut-

gången av ifrågavarande treårsperiod eller dessförrinnan i samband med att fråga uppkommer om förflyttning av den nuvarande chefveterinären.

Vad härefter angår frågan om benämningen av kliniken anser utskottet i likhet med motionärerna, att namnet djursjukhuset i Hälsingborg, som hittills använts och därför redan vunnit viss hävd, skall bibehållas.

Då Kungl. Maj:ts framställning i övriga tidigare ej berörda delar icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt motionerna I: 411 och II: 527, besluta att verksamheten vid djurkliniken vid förutvarande Skånska kavalleriregementet i Hälsingborg skall från och med den 1 juli 1954 omorganiseras i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som utskottet förordat i det föregående.

Stockholm den 30 mars 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg*, Lage Svedberg*, Näslund, Bertil Andersson, Sundberg, Eskilsson, Nord, Bror Nilsson och Mossberger; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna, Anthy och Pettersson i Dahl, fru Eriksson i Hallstahammar, herrar Ahlsten*, Agerberg och Utbult samt fru Lewén-Eliasson.

* Ej närvarande vid justeringen.